

Jaarverslag Ringonderzoek 2017
De Voorboezem en gemaal Leemans

gemeente Hollands Kroon

Bert Winters
Klaas van den Berg

Inhoud Jaarverslag ringonderzoek 2017

Inleiding	3
Jaaroverzicht.....	4
Enkele soorten uitgelicht.....	13
CES seizoen 2017	14
Resultaten	14
Nestkastcontroles 2017.....	17
Teken 2017	19
Kauwen en Eksters	20
Kauw	20
Ekster	20
Eerste meldingen.....	20
Meldingen Kauw.....	21
Meldingen Ekster.....	21
Elders geringd en door ons gecontroleerd.....	22
Onze ringen elders.....	24
Overzicht geringde vogels 1998-2017	26
Dankwoord	29

Foto verantwoording

Voorblad, afb. 7: Klaas v.d. Berg

Afb. 8: Leon Kelder

Afb. 9: Marco Vos

Overige foto's: Bert Winters

Inleiding

Voor het twintigste jaar zijn er bij gemaal Leemans, in de Voorboezem en in de tuinen van de ringers vogels gevangen en geringd.

Zoals elk jaar hebben we weer de nodige energie gestoken in het onderhoud van de terreinen.

In de Voorboezem is, doordat we toevallig wat meer tijd en menskracht ter beschikking hadden, de successie wat voortvarender aangepakt dan voorheen. De maatschappelijke stage van scholengemeenschap De Dijk liep nog door tot in dit kalenderjaar. Wierdsma heeft zijn tuin ook een drastische onderhoudsbeurt laten geven. Aan de Reuzenbereklaauw bij het Hoogheemraadschap wordt vooralsnog niets gedaan. Een weinig geruststellende gedachte.

Bij Leemans is de voormalige groentetuin van de sluiswachter weer geklepeld en het maaisel is weg geharkt. Het riet aan de oever van de Zuiderhaven herstelt zich niet volledig, de begroeiing van wilgen en elzen onderaan de dijk loopt al bijna weer uit de hand. In de oeverzwaluwwand hebben voor het eerst daadwerkelijk Oeverzwaluwen gebroed.

In januari is er nog een beetje vorst en een beetje sneeuw geweest maar van een serieuze winter was geen sprake. Terwijl de nestkasten, waarvan we vier series controleren, al vroeg bezet raakten, werd het in de loop van april nog wel koud met nachtvorst. Pas in de laatste decade van mei staat de eerste 20+ temperatuur in het logboek. Eerst in de tweede helft van juli en later ook na half augustus is het wel echt zomers geweest. Gedurende het najaar regelmatig veel wind en regen en heel lang temperaturen boven gemiddeld. In december werd het kortstondig koud, maar geen opmaat voor winterweer, want de jaarwisseling was bijna record zacht.

Het waterpeil in de boezem was normaal. Toen er aan het eind van het jaar gewerkt werd bij de Stontelersluis, stond het water echter bij Wierdsma in de tuin. Sneeuw en regen in december deden ook het peil van het IJsselmeer enorm oplopen.

We hebben weer zowel een IVN als een Wierhaven excursie mogen ontvangen.

En we hebben inmiddels al weer voor het vijfde jaar teken weggehaald bij de gevangen vogels, verzameld en opgestuurd naar de Universiteit Utrecht voor analyses van soort, leeftijd en besmetting met ziekteverwekkers zoals Lyme.

In het najaar vraten Bruine ratten ons vogelvoer op totdat een Buizerd zich ermee ging bemoeien.

Toen durfden de vogels weer op de voertafels te komen en lieten ze zich ook weer vangen.

Cijfers

In totaal zijn er **766** uur besteed aan het vangen van vogels. Dat is meer dan in voorgaande jaren, maar daarbij zijn ook inbegrepen, de uren dat er slechts één net gestaan heeft in een tuin van een ringer en de uren die besteed zijn aan de controle van nestkasten. Eveneens zitten de uren van twaalf maal vangen in het kader van het CES project in het totaal. Klaas kan vanaf dit jaar over het volledige aantal netten beschikken om zelf het CES project te kunnen draaien.

Het heeft ons **3439** geringde vogels opgeleverd tegenover **2490** reeds geringde. Beide totalen liggen iets lager dan vorig jaar, terwijl er een record aantal mezenpulletjes in de nestkasten geringd werd en we een record CES seizoen hebben beleefd. In de lijst van terugmeldingen staan er **32 NVO** = Niet Van Ons, waarbij nog vijf Merels van vorig jaar. Van onze ringen zijn er **38** door anderen elders aangetroffen; gecontroleerd door een collega ringer of dood gevonden.

Er is dit jaar geen enkele vogelsoort “nieuw voor de ring-site” in de netten beland.

De vele aflezingen van gekleurde Kauwen en Ekster zijn niet meegenomen in de overzichten van onze ringen elders.

Jaaroverzicht

Januari

Nieuwjaarsdag: netje in de tuin, meteen al 1 **Vink**, 2 **Koolmezen**, 1 **Pimpelmees**, 1 **Ringmus** en tot besluit 1 **Merel**. Maar een fractie van wat er in de tuin zit. Dinsdag 1 **Roodborst**, 2 **Pimpelmezen** en 2 **Ringmussen**.

Maandags bij Leemans: 3 **Pimpelmezen** en liefst 5 **Sijzen** + 15 terugvangsten.

De donderdag van de Kerstvakantie weer met Sam en Chris gesnoeid in de boezem. Natuurlijk een paar netten open: 3 **Pimpelmezen** en 1 **Koolmees** nieuw + 13 terugvangsten. Wat hier al dreigde, gebeurt vrijdags: alleen 10 terug bij Leemans. En maandag blijkt dit geen toeval: 2 **Merels** en 2 **Goudhaantjes** nieuw (wel 5 terug trouwens) en maar een handjevol mezen terug.

Avond 12 januari: regendreiging is riskant. Toch tot donker gebleven. Tim en Miranda Zutt kwamen toevallig langs in gezelschap van Hans Dorrestijn. Gevangen: 1 **Heggenmus**, 5 **Roodborsten**, 12 **Merels**, 2 **Koperwieken**, 3 **Goudhaantjes**, 3 **Vinken** en 1 **Keep**. Zeer lucratief!

Nog zo'n avond mislukte min of meer vanwege dikke sneeuw/hagel buien: 2 **Merels**, 3 **Vinken**.

Maandag met Klaas, weer pech met het weer. Nu tegen schemer MIST! 1 **Pimpelmees**, 3 **Koolmezen**, 1 **Vink** en 1 **Groenling** geringd en dus geen lijsters op het laatst.

Uurtje in eigen tuin: 1 **Merel**. Wat langer bij Klaas: 1 **Pimpelmees**, 1 **Merel**. 1 **Roodborst** + 2 terug.

Vrijdag vangt Klaas in de middag tot donker 58 vogels waarvan 1 **Roodborst**, 5 **Merels**, 2 **Koperwieken**, 1 **Pimpelmees**, 4 **Koolmezen** en 6 **Vinken** nieuw. Beste vangdag dit jaar.

Even voeren op zondag. Levert 1 vette **Roodborst**, 1 **Goudhaan**, 3 **Koolmezen** en 1 **Vink** op + 30 terug over twee maal vangen, inclusief **Heggenmus**, geringd oktober 2010!

Verrassingspoging in de Boezem: 8 **Pimpelmezen**, 1 **Koolmees**, 2 **Vinken**, maar vooral veel leuke terug. Op waarschijnlijk voorlopig de laatste winterdag (27/01) weer een stamp mezen, de meeste reeds geringd, maar ook voor het eerst sinds lang weer een **Grote bonte specht** en een **Appelvink**.

Zondagavond: zo vang je ze een halfjaar niet, nu de tweede **Grote bonte specht**. Verder 2 **Merels**, 4 **Koperwieken**, 1 **Goudhaan** en 6 **Vinken**. Wat een contrast met de dag erna: 1 **Vink** slechts. Toch maar weer tot donker volgende keer.

Daarmee komt het totaal deze maand op 121 nieuw geringd, 266 terug!

Februari

Eerste poging van de nieuwe maand (02/02): 3 **Merels**, 3 **Pimpelmezen**, 3 **Vinken** geringd en liefst 9 **Goudhanen** terug.

Klaas vrijdag, Bert zaterdag en maandag: 1 **Heggenmus**, 3 **Merels**, 1 **Goudhaan**, 8 **Pimpelmezen**, 4 **Koolmezen** geringd (bijzonder zuinig), maar wel 34 **Pimpelmezen** en 31 **Koolmezen** terug, waaronder weer hele leuke.

Intussen zondag in tuin Hauwertstraat 1 **Heggenmus**, 1 **Roodborst**, 2 **Huismussen** en **Pimpel** terug.

Tweede koude periode deze winter: paar uur Voorboezem leveren 1 **Winterkoning**, 1 **Roodborst**, 2 **Pimpelmezen**, 1 **Koolmees** en 1 **Vink** op + weer e.e.a. terug, vooral **Pimpelmezen**. De zaterdag middag teveel wind en te koud, zondag ook alleen gevoerd. Maandag in eigen tuin 1 **Heggenmus** en 2 **Merels** van de 12 aanwezige soorten! Bij Leemans met iets minder wind nog 2 **Pimpelmezen** en 3 **Koolmezen**, terwijl telkens alle voer op is.

Woensdag terwijl de netten staan: van 4 > 11 °C! Gevangen: 1 **Grote bonte specht**, 2 **Merels**, 5 **Koperwieken** en behalve mezen, **Goudhaan**, **Vuurgoudhaan**, **Heggenmus** en **Roodborst** terug.

Vrijdag 17 en zaterdag 18: bijna 100 vogels. De man **Roodborsttapuit** is onze vroegste ooit. Verder 1 **Roodborst**, 1 **Pimpelmees**, 4 **Koolmezen** en 1 **Vink** + 30 **Pimpelmezen** en 40 **Koolmezen** terug. Zondag en maandag aanhoudend zuinig. Negen van 48 vogels nieuw te ringen. Een **Staartmees** + 1 terug en een **Sperwer** niet van ons zijn dan vermeldenswaard. Het veldje is gemaaid.

Dinsdag en woensdag (met Marco): 1 **Heggenmus**, 2 **Merels**, 1 **Zanglijster**, 1 **Pimpelmees** (!), 4 **Koolmezen**, 1 **Vink**, 1 **Groenling**, 7 **Sijzen** en 1 **Appelvink** + 60 terug, vaak unieke, meest mezen.

Vrijdag harken Bert, Klaas en vader van den Berg het gemaaide veldje aan. Van 9 – 19 uur staan er netten: 15 vogels nieuw geringd, 52 terug, weinig bijzonders, veel mezen. Tot donker blijven loont eigenlijk niet meer. Kay komt de **Sperwer** van begin van de week brengen, dood (tegen glas?).

Zaterdag voor de slaapplaatstelling van de Aalscholvers nog een uurtje een paar netten open: 2 **Vinken**, 1 **Pimpelmees** en wel 6 **Merels** terug, waarvan 4 met teken.

Zondag tijdens netten repareren, net in tuin: 1 **Turkse tortel**, 1 **Merel**, 2 **Pimpelmezen**, 3 **Koolmezen**, 2 **Ringmussen** en 1 **Vink**. Boven verwachting!

Voor de gebruikelijke voorjaarsgolf mezen was deze vakantie tenminste een week te vroeg! Wel, evenals vorig jaar, weer bijna 700 eigen terugvangsten in dit prille jaar.

Maart

Bert begint de maand voorzichtig op 2 maart, Klaas gaat er vrijdag daarna volle bak in: 1 **Winterkoning**, 10 **Heggenmussen**, 1 **Roodborst**, 2 **Merels**, 1 **Goudhaan**, 4 **Pimpelmezen**, 5 **Koolmezen**, 1 **Boomkruiper**, 4 **Vinken** en 1 **Sijs** + meer dan 70 terug, waaronder een **Grote bonte specht** en een **Zanglijster** van precies een jaar geleden. Het voorjaar gaat weer los!

Zaterdag 4 maart hebben Sam en Chris hun maatschappelijke stage afgerond. We hebben meer wilgen gesnoeid dan in enig voorgaand jaar. Goed gewerkt dus! De jongens hadden een presentje mee. We zijn na afloop een visje gaan eten in Den Oever.

Zondag vroege ochtend en maandag hele ochtend: 2 **Heggenmussen**, 6 **Roodborsten**, 2 **Merels**, 3 **Koolmezen**, 2 **Groenlingen** en 1 **Appelvink** geringd en maar weinig (mezen!) terug.

Klaas pakt de donderdag (vanaf volgende week weer aan het werk, dus dan zal het vangen weer minder worden): 2 **Koolmezen**, 1 **Merel**, 1 **Appelvink**, 1 **Groenling** en naast 26 mezen terug ook de eerste **Tjiftjaf** terug.

Zaterdag 11/03 op een paar verloren momentjes in de tuin 1 **Koolmees**, 2 **Huismussen** en 1 **Ringmus**.

Zondags: 1 **Winterkoning**, 3 **Heggenmussen**, 1 **Roodborst**, 1 **Merel**, 1 **Zanglijster**, 4 **Koolmezen**, 4 **Vinken** en 1 **Groenling** tegenover maar 10 terug. Maandag met veel minder wind: 3 **Heggenmussen**, 2 **Roodborsten**, 1 **Pimpelmees**, 1 **Koolmees**, 2 **Vinken** en onze eerste 2 **Rietgorzen**.

Midweekse middag 16/03: een "beer" van een **Merel** vrouw (vleugel 138,5 mm en 115 gram), mijn eerste **Tjiftjaf** en verder gewoon even lekker er uit.

Als er op een winderige zondagochtend 20 **Appelvinken** bij Leemans zitten, is het niet vreemd, dat we er 's middags eentje vangen. Maandag na regen en tot volgende regen voor de vierde opeenvolgende keer 2 **Vinken** en verder een **Pimpelmees**, geringd als pullus in Velzen-Zuid.

Donderdagmiddag met teveel oostenwind: 2 **Goudhaantjes**, 1 **Vuurgoudhaan** en 2 **Ringmussen**.

Zaterdag 25/03 slechts 5 vogels te ringen: **Roodborst**, **Tjiftjaf**, **Goudhaan**, **Pimpelmees** en **Groenling**. Behalve met **Heggenmussen** wil het maar niet lukken deze maand: maandag weer 2 + 1 **Zanglijster**.

In contrast met vorig jaar maart echter ook zeer weinig vogels met teken.

Finale van de maand 30/03 in de boezem: 14 **Witte kwikstaarten**, **Blauwborst** terug uit 2013, 3 **Putters** en 4 **Rietgorzen**. Zingende Zwartkop, Fitis, overvliegende Boerenzwaluw: voorjaar!!!

April

Meteen 1 april 15 soorten! Eerste **Fitis**, eerste **Zwartkoppen** (5), eerste **Kneutjes** en vroegste **Grasmus** ooit. De avond van 2 april leverde 1 **Watersnip**, 27 **Witte kwikstaarten**, 1 **Rouwkwik**, 10 **Rietgorzen** en een **Roodborsttapuit** (terug van vorig jaar) op.

De maandag was erg rustig: 1 **Koperwiek**, 3 **Groenlingen** en 1 **Appelvink** geringd.

Donderdag middag zeer zuinig. Australische bezoekers hebben wel een paar leuke vogels van dichtbij gezien. Op de "camping" de eerste nestkasten met eitjes, in het Sluitgatsbos gisteren ook:

teruggerekend eerste ei op 3 april, onze op één na vroegste ooit. Complete controle 08/04: 41/48

bezet, 13 x eitjes. Vangen zuinig: 1 **Heggenmus**, 3 **Roodborsten**, 1 **Zwartkop**, 1 **Vink** en 1 **Putter**

geringd. Zondag met heel mooi lenteweer wel op tijd: 1 **Heggenmus**, 4 **Roodborsten** en 3 **Tjiftjaffen**.

De avond bracht geen van de doelsoort kwikstaarten in de netten, maar wel 2 **Blauwborsten**, 2

Tjiftjaffen, 1 **Fitis**, 1 **Kneu** + 1 eigen + 1 Brussels terug, 7 **Putters** en 5 **Rietgorzen**. Rietzanger en

Sprinkhaanzanger zullen tot volgende week CES 1 moeten wachten.

Avond nestkastcontrole leverde op de Camping 12 geringde **Koolmezen** en 5 geringde **Pimpels** op in

17 bezette kasten! Bij Leemans 15/04 midden op de dag 19/19 bezet, geen mees "thuis"! Gevangen:

3 **Roodborsten**, 5 **Tjiftjaffen**, 18 **Zwartkoppen** + PARIS ring en nog 1 **Zanglijster** en 1 **Appelvink**.

Klaas bijt het spits af voor het CES project: zondag 16/04 zijn de weersomstandigheden aanzienlijk

beter dan zaterdag. Eerste **Sprinkhaanzanger** en **Rietzangers** (5) van het jaar en verder redelijk

voorspelbaar: **Tjiftjaf** en **Roodborst** wellicht nog trekkers, **Blauwborst**, **Ringmus**, **Groenling**, **Kneu**,

Putter en **Rietgors** waarschijnlijk lokale broedvogels.

Avond met eindelijk even minder wind: 7 **Witte kwikstaarten**. Wel zwaluwen aanwezig, reageerden

niet op geluid. Overvliegende Roerdomp in schemer!

Klaas heeft donderdag 20/04 en Bert vrijdag de nestkasten gecontroleerd: in totaal 1 **Pimpel** geringd

en 10 gecontroleerd en 6 **Koolmezen** geringd + 4 terug.

Die vrijdag ochtend bij Leemans was nog goed voor 1 **Winterkoning**, 2 **Roodborsten** en een

BRUSSELS, 7 **Zwartkoppen**, 3 **Tjiftjaffen**, 1 **Fitis** en 1 **Putter** en, zeer verrassend, een reeds geringde

Cetti's zanger!!! *Zie onderstaande foto.*

Klaas is weer begonnen met zijn kleurringproject: 5 **Kauwen** en 1 **Ekster** tot nu toe.

Vrijdag 28/04 Leemans: 7 **Zwartkoppen**, eerste **Tuinfluit** en meteen 2 terug, **Braamsluiper** 3,

Grasmus 3, **Nachtegaal** eerste + 1 terug en hier 2 **Rietgorzen**.

Zelfde avond voorafgaande aan CES 2: 5 **Gele** en 11 **Witte kwikstaarten**. CES 2, opnieuw door Klaas

(Bert is met vakantie, over een maand is dat omgekeerd...): 1 **Draaihals**, 1 **Boerenzwaluw**, nog 2

Witte kwikstaarten, 2 **Roodborsttapuiten**, 2 **Zanglijsters**, 11 **Rietzangers**, **Tuinfluit** terug, 3

Zwartkoppen, 1 **Braamsluiper**, 1 **Grasmus**, 9 **Kneuen**, 9 **Putters** en 6 **Rietgorzen**. Wat een succes!

Met deze twee vangdagen komt april weer eens wat vogelrijker uit de bus dan vorig jaar.

Afbeelding 1: Cetti's zanger

Mei

Op 1 mei kan Marco weer mee: 2 **Braamsluiers**, 2 **Grasmussen**, 3 **Zwartkoppen**, 2 **Putters** en een **Tuinfluiters** en een **Koolmees** uit 2012 terug! Dinsdag na regen eerst maar eens "gewoon vogelen". Uiteindelijk toch nog even naar het bos: 1 **Draaihals** en 1 **Koolmees**.

Avond 03/05 levert slechts 2 van de ruim 100 (**Witte**) **kwikstaarten** op. Verkeerde wind! Dat gold dus ook voor 4 mei: 1 **Fitis**, 3 **Staatmezen** en 1 **Pimpelmees**!

Zaterdag 6 mei met Amy de eerste mezenpulletjes geringd. Lastig timen, wanneer er een groot verschil in leeftijd binnen een broedsel is. Ook Klaas heeft (08/05) zijn eerste Pimpelmees pullen geringd; ook bij hem chaotische ontwikkelingen in de kasten.

Zondag CES 3 met Bram. Zeer zuinig. **Kleine karekiet** uit 2009! Vier soorten kiekendieven vandaag! Nadat de avondvangst na nestkastcontrole op 12 mei verregent (onweer!) is het de volgende ochtend wel de moeite (evengoed ook verregend!): 4 **Kleine karekieten** en eentje terug uit 2007!, 1 **Grasmus**, 2 **Braamsluiers**, 5 **Tuinfluiters**, 1 **Putter** en 3 **Groenlingen**.

CES 4 op 15 mei bezorgt ons onze derde **Groenlandse Tapuit** ooit. Verder nog 17 nieuw, 18 terug, redelijk voorspelbaar allemaal en een **Kleine karekiet** met een ring uit Elburg. Een Paapje en een Grauwe vliegenvanger bleven op gepaste afstand, helaas.

Zaterdag 20/05: 18 soorten! **Witte kwikstaart**, **Rietzanger**, 4 **Braamsluiers**, **Spotvogel**, **Vink** en **Appelvink** zijn niet vanzelfsprekend. Eerste juv. dit jaar is een **Groenling**!

Maandag (niet veel tijd, vanmiddag examens) met Marco: eerste juv. **Merel** en verder maar 5 nieuwe vogels. Avond voor CES 5: 6 van de 80 **Witte kwikstaarten** (geluid defect!!!), eerste jong. Op 26/05 weer 18 soorten, 41 nieuwe vogels, 22 terug, waaronder 2 niet van ons. Bovengemiddelde CES dag.

Maandag 29 mei, vroeg weg maar hele dikke bui. Leon kwam onderweg naar zijn werk even schuilen. Later alsnog netten open. Eerste jonge **Heggenmus** en 2 jonge **Zwartkoppen**.

Over de hele maand 10 **Kauwen** en 1 **Ekster** voorzien van kleurringen.

Twee "mozaïek" gezinnen mezenpullen: 6 Koolmezen + 5 Pimpelmezen in een kast waar Pimpelmezen de broedzorg dragen en 12 Pimpels + 7 Koolmezen met alarmerende Koolmezen erbij! Tegen het einde van de maand ruim 500 mezenpullen geringd, een record aantal. Onverwacht, nog een kwart van de mezen dat aan een tweede broedsel is begonnen!

Juni

Op de slaappleats zitten nog steeds ca 100 Gele en Witte kwikstaarten. Bij CES 6, 4 juni, vangen we 3 **Witte**, naast een jonge **Roodborsttapuit**, de eerste 4 **Bosrietzangers** van het jaar, 9 Jonge **Pimpelmezen**, 2 jonge **Koolmezen**, 2 jonge **Ringmussen** (adulten zitten in dakgoot al weer te paren voor tweede broedsel), 3 jonge **Kneuen** en 8 jonge **Rietgorzen**. 2 **Kleine karekieten** met teken! Al weer twee weken geleden voor het laatst bij Leemans; bramen groeien netbanen dicht! Gevangen: 3 j. **Heggenmus**, 3 j. **Roodborst**, 1 **Nachtegaal**, 5 **Kleine karekieten**, 6 j. **Zwartkop**, eerste **Fitis** met slagpenrui en eerste jonge **Pimpelmees** is niet geringd!

Op 12/06 verwaait CES 7. Desondanks 45 vogels, waaronder de eerste 2 juv. **Blauwborsten** en een **Grauwe vliegenvanger** met broedvlek! "Massa": 9 **Kleine karekieten**, 9 jonge **Pimpelmezen**, 13 **Rietgorzen**.

17 Juni bij Leemans: eerste j. **Winterkoning**, 5 **Roodborsten**, 3 ad, 2 j. **Tuinfluiters**, 5 **Zwartkoppen**, 4 **Tjiftjaffen**, 3 j. **Fitissen** en 3 ad, 1 j. **Appelvinken** + 1 terug (dag record). Vijf vogels met teken. Op de langste dag 21/06 zo ongeveer de laatste ronde mezenpulletjes van de tweede broedsels. Nog even aan het eind van de middag wat netten in de schaduw: jonge **Nachtegaal** en weer een **Appelvink**!

Zaterdag 24/06 teveel wind en regen voor CES. Vangsten bij Leemans vielen zwaar tegen. Laatste 5 **Koolmees** pullen geringd. Ineens is het (drukke!) nestkast seizoen voorbij!

CES 8 op 26 juni is een ochtend met 19 soorten. Eerste (11) jonge **Rietzangers**, eerste jonge **Kleine karekiet**, ook hier jonge **Nachtegaal**, eindelijk eens een jonge **Putter** en een **Sprinkhaanzanger** die elders geringd is.

Met Oeverzwaluw wand bewoond, avond vangpoging in de buurt: natuurlijk (4) **Kleine karekieten**, (2) **Rietzangers** en 1 **Grasmus**, maar ook 1 jonkie **Oeverzwaluw**! Dat gaan we nog eens over doen.

Juli

Bescheiden start van de maand op zondag middag. Jonge **Merel** met 20 teken!

Leon komt op 3 juli CES 9 even op gang helpen. Drie **Witte kwikstaarten** en 3 **Blauwborsten** zijn leuk, 17 **Rietzangers** en 8 **Rietgorzen** best veel. Leon kwam een eigen geringde **Fitis** tegen! En of ik ook **Kneutjes** ving? 4 + 1 terug, dus ja zeker!

Zaterdag 8 juli kwam Henk langs. Had nu weer tijd. De jonge **IJsvogel** van de vroege ochtend durfde ik zo lang niet te laten wachten. Verder vooral jong spul. Nieuwe vlindersoort voor onze ringplek: Eikenpage! Maandag minder, **Appelvink** uit 2012 en pas onze tweede **Boomkruiper** dit jaar.

Na drukke werkweek uurtje er uit: **Tuinfluiters** terug uit 2011.

Zaterdag 15/07 CES 10 met Maurice: 70 nieuw, 24 terug, lekker druk. **Grote bonte specht**, **IJsvogel**, **Boomkruiper** nieuw dit jaar. Flinkke aantallen van **Rietzanger** 23, **Kleine karekiet** 21, **Zwartkop** 5, **Pimpelmees** 7, **Koolmees** 8 en **Rietgors** 9.

Omdat het bij het opzetten van de netten ritselde van de kwikstaarten, avond later een succesvolle poging: 30 **Witte kwikstaarten** en 3 **Fitissen**.

Woensdagmiddag: bramen raken rijp, 7 **Zwartkoppen**. Groene specht, 2 overvliegende Zwarte ooievaars, 14 soorten dagvlinders. Vrijdag ochtend meer netten, amper meer vogels: naast weer 7 **Zwartkoppen** ook 7 terug, 2 **Tuinfluiters**, 1 **Braamsluiper** en een piepkuiken **Zanglijster**.

Zaterdag 22/07 CES 11 met Klaas en Jeroen van Assema. DRUK! 91 nieuw, 31 terug waaronder drie ringen niet van ons. Weer 1 **IJsvogel**, 19 **Rietzangers**, 26 **Kleine karekieten**, 9 **Fitissen**, 9 **Groenlingen** geringd en geen enkele Rietgors! Een Grauwe vliegenvanger voor ons op het hek.

Dinsdag teveel wind voor rietnetten: 2 juv. **Winterkoningen**, 4 juv. **Roodborsten** (tweede broedsel!), 3 **Merels**, 2 **Zanglijsters**, 1 **Braamsluiper**, 7 **Tuinfluiters** en 12 **Zwartkoppen** geringd. Woensdag minder wind: 3 **Kleine karekieten**, 7 **Tuinfluiters**, 14 **Zwartkoppen** en 1 **Fitis**.

Zo'n 100 vogels meer geringd in juli dan in 2015 en 2016 maar 100 minder dan in 2014!

Afbeelding 2: Jonge Oeverzwaluw met broedwand op de achtergrond.

Augustus

In de eerste twee weken ringt Klaas, samen met Annemieke en of Jeroen, tweemaal op een avond: 1 **Oeverzwaluw**, 22 **Boerenzwaluwen** plus 1 niet van ons en uiteraard de nodige rietpietjes als bijvangst maar ook 7 **Groenlingen** en 5 **Ringmussen**! Rondje Leemans leverde 1 **IJsvogel**, 4 **Spreeuwen** en 9 **Zwartkoppen** op + van alles nog een beetje. Netbanen gemaaid!

CES 12 op 5 augustus is een groot succes: 104 nieuw, 24 terug, 24 soorten. Opmerkelijk 1 **Snor**, 1 **Grauwe vliegenvanger**, 2 **Roodborsttapuiten**, 36 **Kleine karekieten** en 16 **Ringmussen**.

Mijn eerste vangpoging na vakantie: 2 **Roodborsten**, 2 **Merels**, 2 **Zanglijsters** en maar 1 **Tuinfluiters** en 1 **Zwartkop** tussen al die bessen en bramen! Netbanen bramenvrij gemaaid. Ideaal!

16 augustus, soort CES 13 met Marcel en Bram: 1 **IJsvogel**, 1 **Gele kwikstaart**, 1 **Blauwborst**, toch nog 8 **Rietzangers**, 3 **Bosrietzangers** en 19 **Kleine karekieten**, 3 **Braamsluiers**, 2 **Grasmussen**, 3 **Tuinfluiters** en uiteindelijk ook nog "verse" jonge **Rietgorzen**. Maar 1 **Fitis**, 2 **Ringmussen** en 1 **Groenling**.

18 Augustus ook vroeg bij Leemans. Van 1 **IJsvogel** en 1 **Appelvink** mag je niet raar opkijken, maar ze blijven leuk. Dat **Kleine karekiet** (11) het van **Zwartkop** (5) zou winnen, had ik niet verwacht. Er slapen ca. 3000 **Spreeuwen** direct achter de netten. We vangen er 1 pas later op de ochtend. Drie **Zanglijsters** met teken. Daarvan zijn er beslist niet veel dit jaar.

Eerstvolgende vangpoging in de boezem: nog maar 23 nieuw en 12 terug. Wel weer een **IJsvogel**! De dinsdag 22/08 bij Leemans nog zuiniger: 12 nieuw, 8 terug en een Buizerd die een Merel uit een net probeerde te snaaien: Merel dood, Buizerd en ringer met lege handen.....!

Avondje boezem is zomaar wel de moeite: 5 **Witte kwikstaarten**, 4 **Oeverzwaluwen** en 11 **Boerenzwaluwen** met 6 **Kleine karekieten** en 1 **Tjiftjaf** als bijvangst.

Zondagavond en maandagmorgen in de Voorboezem. Kerkuil bij net R bleek overdag al bij Wierdsma het huis binnen gevlogen te zijn. Na een Boomvalk en een Sperwer waren alle zwaluwen weg!!!

Totaal: 1 **Oeverzwaluw**, 3 **Winterkoningen**, 1 **Heggenmus**, 2 **Rietzangers**, 22 **Kleine karekieten**, 1 **Braamsluiper**, 1 **Grasmus**, 2 **Tuinfluiters**, 7 **Zwartkoppen**, 5 **Tjiftjaffen**, 3 **Pimpelmezen**, 3 **Groenlingen**, 1 **Putter** en 1 **Rietgors** geringd en 12 eigen terug.

Dinsdag 29/08 bij Leemans: weer 1 **IJsvogel**, 1 **Boomkruiper** en weer meer **Kleine karekieten** (4) dan **Zwartkoppen** (3). Met 2 **Winterkoningen**, 2 **Heggenmussen** en 5 **Roodborsten** leek het wel herfst.

Onze vroegste Goudhaan ooit ontsnapte.....

Op de laatste dag van de maand blijken de zwaluwen gevlogen! Nog wel een **Bosrietzanger**.

Tweede opeenvolgende maand met meer dan 400 geringde vogels.

September

De laatste gelegenheid van de zomervakantie, 03/09, geluid thuis laten liggen. Desondanks winnen de **Kleine karekieten** (6) het opnieuw van de **Zwartkoppen** (3). Negende maand op rij met een **Appelvink**. Pas 10 september opnieuw tijd: nog 2 **Kleine karekieten** en 1 **Grasmus**, maar ook 2 **Goudhanen** en 1 **Staatmees**. Verder in totaal 8 **Pimpelmezen** en 18 **Koolmezen**.

In een periode van heel veel slecht weer en heel weinig tijd is een dubbelslag op zaterdag 16/09 vooral kwalitatief erg succesvol: Klaas en Jeroen vangen in laatste zijn tuin 2 **Turkse tortels**, 7 **Koolmezen** en 10 **Huismussen** en toen de regen uitbleef ving Bert bij Leemans 1 **IJsvogel**, 1 **Grote bonte specht**, 3 **Merels**, 1 **Zanglijster**, 1 **Kleine karekiet**, 1 **Zwartkop**, 1 **Goudhaan** en 1 terug uit maart, wat mezen (ook hier is voeren weer effectief) en 1 **Vink**. Zondag wel vroeg: weinig meer vogels, wel weer een **IJsvogel**. **Boomkruiper** uit 2014 terug. De laatste dagen weer wat vaker teken,

met name bij Koolmezen. Donderdagmiddag nog even gevoerd, en frisse neus gehaald: **Goudhaan** en paar mezen geringd.

Henk zal weer beginnen met voeren, Klaas zal bij mijn afwezigheid vangen: 2 **Kleine karekieten**, 3 **Zwartkoppen**, 4 **Tjiftjaffen** en een boel mezen, vooral geringde terug. Maandag probeer ik het zelf weer, maar de vangsten zijn uitermate beperkt ; eerste **Vuurgoudhaan** is leuk.

Als ik toevallig een ochtend tijd heb (27/09) wil ik ook wel delen in het Bladkoning feestje in NL en B: teleurstellende 4 vogels te ringen slechts en geen Bladkoning te bekennen.

Afsluiting van een eveneens zeer teleurstellende maand met nog geen 150 geringde vogels. Hoewel het aantal teken iets is toegenomen, staat de teller voor dit jaar nog niet op 100 verzonden buisjes.

Oktober

Op zondag 1 oktober doen Klaas en Jeroen de Wierhaven excursie en omdat Bert zijn afspraak niet doorgaat, vangt hij in de Voorboezem: 33 nieuw / 12 terug waaronder 1 **Grote bonte specht**, 3 **Kleine karekieten**, 6 **Ringmussen** en 5 **Rietgorzen**. Voor de Witte kwikstaarten en Groenlingen (slaapplaats) stonden de netten te laat. Bij Leemans blijkt voeren zijn vruchten af te werpen, 50 om 33: 1 **Ringmus**, 3 **Vinken**, 2 **Groenlingen** en 1 **Appelvink**. Baardman (VB) en Bladkoning (LM) reageerden niet op geluid... We vingen nog nooit zo laat een **Grasmus**. Met de maandag erbij, bijna evenveel **Zwartkoppen** (16) en **Tjiftjaffen** (6) als in de hele maand september. Op beide locaties veel mezen (ruim 100!) maar geen Zwarte!

Zaterdag 7 oktober excursie IVN gidsen, ca 30 personen. Ze troffen het niet met het weer.

Uiteindelijk van alles een beetje, maar liefst 41 eigen **Koolmezen** terug!

Klaas vangt in zijn tuin 1 **Ekster**, 3 **Pimpelmezen**, 1, 1, 2 **Koolmezen** en 1 **Heggenmus**. Kruimelwerk, maar voor een nieuwbouwwijk nog niet zo verkeerd!

De zondag met heel veel beter weer: paar uurtjes, niet de moeite, wel netten laten droog waaien.

Maandag iets beter, maar nog zuinig. Niet de oplader is defect, maar een accu blijkt leeg. Heb ik voor niets al enkele weken geen geluid gebruikt..... Een **Pimpelmees** uit een broedsel van 20 (13 Pimpels, 7 Koolmezen) terug. Wat een geweldige ouders!!! Ik merk niets van de massale trek en evenredige vangsten elders. Een teek in mijn nek kwam waarschijnlijk uit de kleding of de netzakken.

Een dag voor ons vertrek naar Toronto komt Els met een versufte man **Beflijster** thuis. Blijkt volgende dag goed genoeg zodat Klaas hem geringd los kan laten. Hij gaat met Jeroen nog een middag naar Leemans. Eerste de beste gevangen vogel is een **Zomertortel**!!! In 2003 was onze eerste en laatste tot nu toe. Weer niets van de opleving van Bladkoningen.

Het lukt mij maar niet om tot vangen te komen: maandag "jetlag", donderdag middag met kat naar dierenarts (nog wel gevoerd), zaterdag regen en wind dus maar voer gehaald uit en geluidskast voor onderhoud gebracht naar Diever (wel weer gevoerd). Daarna visite..... en

Herfstvakantie. Totaal deze week: 2 **Winterkoningen**, 3 **Heggenmussen**, 6 **Roodborsten**, 43 **Merels**, 12 **Zanglijsters**, 9 **Koperwieken**, 14 **Zwartkoppen**, 2 **Tjiftjaffen**, 2 **Goudhaantjes**, 3 **Vuurgoudhaantjes**, 7 **Staartmezen**, 1 **Zwarte mees**, 9 **Pimpelmezen**, 16 **Koolmezen**, 4 **Vinken** en 3 **Sijzen** geringd. Geen enkele vreemde ring. Met meer Merels ook steeds meer teken. Al weken lang heel veel eigen **Koolmezen** terug, meer dan 200 deze maand!

Donderdag 26/10 voor de afwisseling een keer naar de Voorboezem, precies op de dag dat de sloot geschoond wordt (loopplanken gespaard!!!): 1 **Heggenmus**, 6 **Roodborsten**, 4 **Merels**, 5 **Zanglijsters**, 2 **Zwartkoppen**, 3 **Baardmannen**, 4 **Pimpelmezen**, 4 **Koolmezen** en 6 **Rietgorzen** geringd.

Graspiepers reageerden goed op geluid, maar vermeden de wapperende netten.

Vergeleken met vorig jaar: zuinige oktober maand, maar wel 2000ste terugvangst dit jaar.

November

Avond 3 november: 15 **Merels**, 4 **Zanglijsters**, 3 **Koperwieken** en 2 **Zwartkoppen**. Zeer lonend. Drie middagen op rij gevangen: 10 **Merels**, 2 **Zanglijsters**, 2 **Koperwieken**, 2 **Zwartkoppen**, 3 x 1 **Vuurgoudhaan**, 1 **Vink**, 1 **Groenling** en 12 + 2 + 13 **Sijzen**. **Grote bonte specht** en **Goudhaan** van afgelopen voorjaar. Zaterdag 3000ste vogel geringd in 2017.

Nadat Leon in de kooi donderdag al 39 **Merels** in een uur wist te vangen, kon er vrijdag 10/11 ook van getuigen: 13, naast 1 **IJsvogel**, 4 **Koperwieken** en 2 **Vinken**. Zaterdag op de late ochtend slechts 7 vogels nieuw, wel meer terug, natuurlijk weer vooral mezen. Blad in de netten is zeer irritant! Zondag met dikke buien alleen gevoerd. Maandag beter: 2 **Roodborsten**, 2 **Merels**, 1 van de 7 **Pimpelmezen** nieuw en 8 van de 28 **Koolmezen**.

Donderdag uurtje na het werk: 19 **Merels**. Zaterdagmiddag na regen 21 **Merels**, 2 **Zanglijsters**, 1 **Koperwiek**. Klaas vangt die dag in de tuin bij Jeroen 1 **Turkse tortel**, 2 **Koolmezen** en 3 **Huismussen**. Zondag in weer en wind vangen ze toch nog 1 **IJsvogel**, 5 **Merels**, 1 **Boomkruiper**, 1 **Vink** en 7 **Sijzen**. Per vangpoging wel 1 of 2 **Vuurgoudhaantjes**. En, hoe meer **Merels**, hoe meer teken!

Mijn vrije maandag verregent compleet: 2 **Merels** slechts. Gelukkig kan ik het woensdagmiddag (toevallig vroeg vrij, eindelijk weer een zonnetje te zien!) over doen: 12 **Merels**, 3 **Koperwieken** waaronder mogelijk een **IJslandse**, 11 **Sijzen** geringd. **Turkse tortel** tot tweemaal toe recht omhoog vanaf de voertafel.

25/11 Topdag met eindelijk 1 **Kleine** en 1 **Grote barmsijs**, weer 7 **Sijzen**, onze laatste **Kleine karekiet** ooit, 6 **Merels**, nog een late **Zwartkop** (terug), 2 **Goudhaantjes** en 3 **Staartmezen**. En dan ook nog net niet Roerdomp en Siberische Tjiftjaf! Zondag na regen en hagel nog een paar netten voor donker: 13 **Merels** en 3 **Vinken**! Nog zo eentje op maandag middag/avond: 18 **Merels** en 1 **Hiddensee** terug; 1 **Zanglijster**, 2 **Koperwieken**, 1 **Vuurgoudhaan**, 4 **Vinken** en minder mezen dan in de voorafgaande weken.

Aangezien de ACTION de vetbollen veel goedkoper heeft dan de WELKOOP, haal ik ze daar. Nog even voeren en nog juist een **Waterhoen** en 2 **Merels** meepakken (30/11).

Met het op één na hoogste aantal **Merels** in een maand (138, alleen overtroffen in ons eerste jaar, november 1998 met 192) komt deze novembermaand royaler uit de bus dan die van 2016. Verder deze maand heel veel teken.

December

Op de Vogeldag van Sovon, 2 december kies ik voor een vangdag: mist, vorst en toch 3 **Roodborsten**, 5 **Merels**, 1 **Pimpelmees** en 1 **Koolmees** zijn van een ring voorzien.

Zondag ochtend vangt Klaas in zijn tuin 4 **barmsijzen**! Daarna gaat hij met Jeroen naar de Voorboezem. Omdat daar gevoerd wordt: 8 **Pimpelmezen**, 7 **Koolmezen**, 2 **Tjiftjaffen**, 2 **Winterkoningen**, 1 **Roodborst**, 3 **Merels**, 2 **Vinken** en 1 **Rietgors** geringd, 15 terug. Bert intussen bij Leemans waar 1 **Grote bonte specht**, 9 **Merels**, 5 **Koperwieken**, 1 **Vuurgoudhaan**, 1 **Pimpelmees**, 1 **Koolmees** en 1 **Vink** een ring mochten ontvangen, 14 terug. Zeer goed bestede dag zo!

Dinsdag delen we ook mee in het **barmsijzen** feestje: 2 **Kleine**, 5 **Grote** naast nog 1 **Heggenmus**, 1 **Roodborst** en 2 **Merels**. Jammer dat ik niet meer tijd had (want ook nog **Sijzen** boven de netten...).

Op zaterdag 9 december frequent dikke buien. Met kans op sneeuw durfde ik het niet goed aan: 1 **Merel**, 1 **Pimpel**, 1 **Koolmees** en een man **Goudvink** vlak boven de voorste voertafel!

Voordat er zondag een sneeuwfront over NL dendert (code oranje!), nog een paar uurtjes compacte net-opstelling in de Voorboezem: 5 **Koolmezen** en 1 **Ringmus** geringd. De vrije maandag eigenlijk de derde mislukte vangdag op rij: oostenwind! Maar 1 **Winterkoning** en 1 **Goudhaan** geringd.

Na de ringersdag 16 december doet Klaas een niet onverdienstelijke vangpoging in eigen tuin: 1 **Heggenmus**, 1 **Merel**, 1 **Ekster**, 3 **Pimpelmezen** en 2 **Koolmezen**. Bert vangt de 18^e en de 20ste bij Leemans, eveneens dik de moeite, zeker voor december: 1 **Grote bonte specht**, 3 **Winterkoningen**, 1 **Heggenmus**, 10 **Merels**, 2 **Koperwieken**, 1 **Zanglijster**, 1 **Goudhaan**, 1 **Vuurgoudhaan**, 1 **Zwarte mees**, 7 **Pimpelmezen**, 8 **Koolmezen**, 1 **Boomkruiper**, 7 **Vinken** en 5 **Sijzen** + 47 terug waaronder 1 **Tjiftjaf** en 35 mezen.

Namiddag bij start van de kerstvakantie 22/12: 10 **Merels** en 3 **Koperwieken** en veel meer mogelijk. Als er vier dagen niet gevoerd is vang ik in de motregen op 27/12 maar drie reeds geringde **Koolmezen**. Dag later 1 **Grote bonte specht**, 2 **Merels**, 1 **Pimpelmees**, 1 **Koolmees**, 1 **Vink** en 1 **Groenling** (+ 14 terug). Toch nog geen winterdip!

Vrijdag kerstboom geplant. Daarna uur rond tuin CES locatie: 2 **Heggenmussen**, 1 **Koolmees**, 1 **Ringmus**, 6 terug en toen ging het regenen! Hoewel alweer regen, toch paar uur droog genoeg op 30/12: 14 **Merels** (8 met teken!), 1 **Koolmees** en 4 **Vinken** geringd.

Afbeelding 3: Adulte IJslandse Koperwiek

Enkele soorten uitgelicht

Vier soorten die over het algemeen als wintergevoelig worden aangemerkt, maar met uiteenlopende resultaten in onze vangsten. De **Ijsvogel** staat in ons onderzoek op een langjarig gemiddelde van 5,6 nieuw geringde vogels per jaar. Vorig jaar ringden wij er 14, dit jaar 13. Ook landelijk is er sprake van toename die wordt toegeschreven aan opeenvolgende zachte winters. Zou hetzelfde kunnen gelden voor de **Grote bonte specht**? De aantallen wisselen nogal per jaar: van 3 in 2016 naar 11 in 2017, hetgeen ongeveer het dubbele is van wat we normaal per jaar ringen. Dat effect zien we niet bij de **Winterkoning**. Met 49 geringde vogels waren het er nog minder dan vorig jaar en ruimschoots minder dan gemiddeld: 76. Ook de **Heggenmus** daalde van 83 naar 75 waar we er gemiddeld jaarlijks 88 gewend zijn.

Van de vogels die we op slaapplaatsen vangen, is direct het effect van een grotere vanginspanning terug te vinden in de resultaten. Bescheiden meer **Boerenzwaluwen** dan vorig jaar (36 tegen gemiddeld 96), maar omdat de **Oeverzwaluwen** onze broedwand in de Zuiderhaven ontdekt hebben, vingen we met 7 exemplaren meer dan ooit tevoren. We ringden ook veel meer **Witte kwikstaarten**: 116 waar 67 gebruikelijk is. Het mag geen verwondering wekken, dat een **Rouwkwikstaart** en 6 **Gele kwikstaarten** hierbij meegelift zijn.

Bij rietvogels zien we een wisselend beeld. **Blauwborst** en **Rietzanger** hebben het bovengemiddeld goed gedaan met respectievelijk 20 (gemiddeld 15) en 128 (gemiddeld 87) nieuwe vogels. De **Bosrietzanger** is verder afgezaakt van 25 naar 23 geringde vogels. Als hun gemiddelde op 40 staat, kan men nagaan hoeveel het er in een goed jaar geweest zijn. De **Kleine karekiet** laat een trendbreuk zien. Al enkele jaren gingen de aantallen achteruit, maar dit jaar zijn de 257 geringde Kleine karekieten er bijna anderhalf maal zoveel als in 2016. Daarmee zitten we echter nog lang niet op het gemiddelde van de voorafgaande 19 jaar: 331. Opmerkelijk en record laat was de Kleine karekiet van 25 november! Het lijkt er op, dat de vroeg in het voorjaar arriverende Blauwborst en Rietzanger kans krijgen om tweede broedsels te produceren. Als er ook maar iets misgaat tijdens het broedseizoen (heftige regenbuien, voorjaarsstorm), komen Bosrietzanger en Kleine karekiet daar niet aan toe. Zo zou de totale reproductie van de laatste twee op lange termijn tekort kunnen schieten om verliezen in de winter te compenseren. Hoe de Rietgors in dit beeld past, is lastig te bepalen. We gingen van 56 vorig jaar naar 84 dit jaar, maar zijn misschien wel te zeer afhankelijk van wat we van de trek mee krijgen om aan 108 gemiddeld toe te komen.

Twee “zorgenkindjes”. De **Merel** lijdt in de zuidelijke helft van Nederland onder het Usutu virus. Wij merken daar niets van. Sterker nog, we ringden er dit jaar 313, terwijl 264 onze norm is. Evenals vorig jaar, toen we een aantal Merels vingen, die op Vlieland al een ring om gekregen hadden, troffen we er nu eentje aan met een Helgoland ring, in beide gevallen bewijs, dat we zeker ook trekvogels vangen. Bij **Groenlingen** schijnt nogal eens “het geel” voor te komen, een ziekte veroorzaakt door de parasiet *Trichomonas gallinae*. Het veroorzaakt een geel abces in de keelholte waardoor de vogels kunnen stikken. Wij hebben hiervoor geen aanwijzingen gevonden en hoewel onze ringvangsten terugliepen van 76 naar 60, zitten we nog altijd ruim boven ons gemiddelde van 44 geringde Groenlingen per jaar.

Er blijven altijd goede argumenten om middels ringonderzoek de trends bij vogels te volgen.

CES seizoen 2017

Gestart in 1998 betekent dus, dat dit al weer het 20ste CES seizoen is geweest.

Als je foto's van toen terug ziet, is het terrein veel meer begroeid geraakt dan alleen maar met riet. Terwijl we in andere jaren vaak geen kans zagen meer dan één wilgenbosje te "snoeien", hebben we in de voorafgaande winter het bosje bij de netten MNP en dat bij R aangepakt en de hele rij wilgen langs de sloot aan de dijkkant van de boezem tussen Q en ST terug gezet tot aan de grond.

Het waterpeil is tot aan ronde 12 "normaal" geweest. Toen was het zo laag, dat de kwikstaarten slaappleats achter K en L verlaten was. Zou de duiker aan de Kaapweg, waar de boezem in tweeën gedeeld wordt, weer verstopt zitten?

Een nieuw fenomeen is de Reuzenberenklauw, die aan de kant van het Hoogheemraadschap oprukt en in de Staatsbosbeheer kant nog niet voorkomt. Op de plek waar we de auto altijd parkeren en in de tuin houd ik ze zelf kort.

Als gebruikelijk zijn we weer in staat geweest, alle twaalf CES rondes te volbrengen. Het begin van het seizoen startte met kou: ronde 1 van 5 > 9 °C, ronde 2 zelfs 3 > 14 °C. Verder vermeldt het logboek eigenlijk alleen maar "gunstige omstandigheden". Slechts eenmaal zijn de 6.5 uren niet volgemaakt. In ronde 7 op 12 juni waaide het bij aanvang al behoorlijk. Toen de wind nog verder aantrok leek doorvangen niet meer verantwoord.

Resultaten

Er bevinden zich eigenlijk maar twee echte toevalstreffers in onderstaande tabel: de **Draaihals**, die precies in net R terecht kwam, waar het bosje zo drastisch gesnoeid was, dat ik er vooraf geen cent voor zou geven en de **Groenlandse tapuit**, die in het riet eigenlijk niets te zoeken heeft, maar die we juist hier tweemaal eerder vingen. Een **Snor** is gewoon een rietvogel, alleen niet bij ons. Dit is pas onze zesde ooit. De **Grote bonte specht** zit eigenlijk dagelijks wel in de bomen in de tuin. **IJsvogels** zijn het hele jaar rond het Robbenoordbos aanwezig geweest. Ze zullen er ongetwijfeld ook gebroed hebben. Vanaf juni kon je er in elk geval per week meer zien. Dat wij ze dan midden in het riet vangen, is wel vreemd. Dat we elk jaar wel **Boerenwaluwen** en **Witte kwikstaarten** vangen, ligt wel een beetje voor de hand, aangezien ze in het riet slapen, de kwikstaarten wel tot meer dan 100 exemplaren. **Winterkoningen** en **Heggenmussen**, **Tuinfluiters** en **Zwartkoppen** broeden in de buurt. Mogelijk dat de katten ze er wel van weerhouden om de openheid op te zoeken (= ook voor ons minder kans om ze te vangen). Van **Roodborst** vangen we vaak de nasleep van de voorjaartrek. **Nachtegaal**, **Roodborsttapuit**, **Merel**, **Zanglijster**, **Braamsluiper**, **Grasmus** en **Fitis** broeden wat meer "op de achtergrond". Die vangen we als ouders komen voedsel zoeken of als de jongen wat gaan rondzwerven. De Fitis bereikt dit jaar overigens opnieuw een triest dieptepunt. De **Boomkruiper** zou ook in dit rijtje kunnen passen, maar het is toch pas onze eerste tijdens het CES project. **Blaauwborsten** hebben dit jaar tweede broedsels geproduceerd. Waar vorig jaar de vangsten half juli al staakten, vingen we dit jaar tot na het CES seizoen nog nieuwe jongen. Twee mannetjes **Sprinkhaanzanger** hebben tot eind juni zitten zingen. Van broeden en dus jongen is het kennelijk niet gekomen. Van zowel **Rietzanger** als **Kleine karekiet** waren er al bij de eerste vangsten veel van voorgaande jaren terug. Als er dan geen ongelukken gebeuren tijdens het broedseizoen en tenminste van Rietzangers komen er ook nog tweede broedsels groot, dan lopen de aantallen al snel hoger op dan gebruikelijk. **Bosrietzangers** gaan enigszins in dit patroon mee. Rietzangers zijn er alleen in 2011 meer gevangen, Kleine karekieten waren in de beginjaren, toen het terrein er meer als rietland uitzag, nog vaak talrijker dan dit jaar. Er is echter wel een neerwaartse trend van al een aantal jaren doorbroken. Van de **Tjiftjaf** hebben we eind mei rond een wilg een compleet nest uitgevlogen jongen

gevangen. De **Grauwe vliegenvanger** is eigenlijk vanaf de eerste waarneming in juni telkens aanwezig geweest. Of ze ook tot broeden zijn gekomen, daarvan hebben we geen bewijs. Tijdens ons nestkast onderzoek hebben we een aantal zaken vastgesteld. Het legbegin was zeer vroeg, er is serieuze vertraging bij leggen en broeden opgetreden tijdens de koude periode in april, maar desondanks is er een record aantal tweede broedsels geweest. Het mag geen verwondering wekken, dat we dus van zowel **Pimpelmees** als **Koolmees** (broeden beide in de tuin en Koolmees ook met tweede broedsel!) meer gevangen hebben dan in eerdere jaren. **Ringmussen** hebben dit jaar tenminste tweemaal gebroed onder het dak van het gemaaltje. Onder de vangsten van CES 12 moeten echter beslist ook vogels van de boerderijen uit de omgeving geweest zijn. Verschillen per jaar zijn groot. Nog afwachten wat er gaat gebeuren, als het graan direct naast de boezem geoogst gaat worden! Het langjarige patroon bij **Groenlingen** is me niet duidelijk. Aanvankelijk vinggen we ze zelden, toen enkele jaren met een flinke piek in het voorjaar, vervolgens zakte het weer wat in en nu pieken ze nadat de jongen zijn uitgevlogen. **Putters** deden het ook dit jaar weer goed binnen de CES vangsten. Verschil met voorgaande jaren is, dat we nu eindelijk ook eens jongen hebben gevangen. Voor **Kneuen** waren we dat gewend. Echter, terwijl zoveel soorten aan tweede broedsels toekwamen, hebben we daar bij de Kneu weinig van gemerkt en ging het seizoen “uit als een nachtkaa”. Bij de **Rietgors** leek dat ook het geval: rijkelijk aanwezig, goede resultaten van het eerste broedsel en dan klapt de zaak in elkaar. Direct na de laatste CES ronde blijkt die conclusie voorbarig: er verschijnen toch nog enkele jongen van tweede broedsels.

Samenvattend. De 34 soorten die we dit jaar in handen kregen, zijn niet uitzonderlijk. Echter, 566 nieuw geringde vogels is nog nooit eerder voorgekomen. In “topjaar” 2011 waren dat er 560 en drie jaar later 540. Meer dan 200 vangsten van reeds geringde vogels is normaal, 247 terug is echter ook uniek. Dat deze twee feiten in één seizoen samen komen en een totaal van 813 vogels voor CES 2017 opleveren, maakt dit jaar tot record jaar voor ons CES onderzoek. Daarbij lijkt zich een cyclus af te tekenen met een piek om de drie jaar: 2005, 2008 valt uit de toon, 2011, 2014 en 2017 brachten ons meer dan 500 nieuwe vogels in de netten. Het lijkt mij zeer de moeite om dit voor andere CES locaties met dezelfde vergelijkbare, systematische vangmethode ook eens na te trekken.

Afbeelding 4: Overzicht CES locaties Nederland 2008. (bron Vogeltrekstation)

Tabel 1: Resultaten C43 De Voorboezem 2017. Eerste getal, nieuw geringd / tweede getal, reeds geringde vogel terug, ongeacht of deze al eerder in het seizoen gevangen was.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	12 x
2017	16/04	29/04	07/05	15/05	26/05	04/06	12/06	26/06	03/07	15/07	22/07	05/08	Σ
Uren	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	5.0	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	74.5
Soort													
Draaihals		1/-											1/-
Grote bonte specht					1/-					1/-			2/-
Ijsvogel										1/-	1/-		2/-
Boerenzwaluw		1/-									2/-		3/-
Witte kwikstaart		2/1			2/-	3/-		1/-	3/-	1/-			12/1
Groenlandse tapuit				1/-									1/-
Winterkoning	-/1	-/1			1/-				-/1		1/1		2/4
Heggenmus		1/-			1/-					1/-		1/-	4/1
Roodborst	2/-	1/-											3/-
Nachtegaal								1/-	-/1				1/1
Blauwborst	2/1	-/2		-/2	1/2	-/1	2/1	1/1	3/1	1/2	2/-	3/3	15/16
Roodborsttapuit		1/1				1/-						2/-	4/1
Merel	-/1			-/2	1/-				1/-			1/-	3/3
Zanglijster		2/-						1/-		1/-	1/1		6/1
Snor												1/-	1/-
Sprinkhaanzanger	1/-							-/1					1/1
Rietzanger	4/1	5/6	2/5	1/6	4/3	1/7	1/1	12/5	17/4	19/4	19/12	9/4	94/58
Bosrietzanger						4/-	1/-	1/2	-/4	1/-	3/1	6/-	16/3
Kleine karekiet			-/2	9/2	7/6	6/2	8/1	5/8	4/3	14/7	26/5	36/3	115/39
Braamsluiper		1/-		1/-	-/2		1/-					1/-	4/2
Grasmus		1/-	1/-	2/-					1/-		1/-	1/-	7/-
Tuinfluitier		-/1	-/1					2/-	2/-	1/2	1/-	-/2	6/6
Zwartkop		3/						1/-	2/-	5/-	3/2	-/3	14/5
Tjiftjaf	4/1	1/-	1/-		6/4	-/1		1/-			1/-	4/-	18/6
Fitis			1/-		-/1	3/2	1/-	2/-	-/1	2/-	9/2	4/-	22/6
Grauwe vliegenvanger							1/-					1/-	2/-
Pimpelmees	-/2	-/1	-/2		1/1	9/3	5/4	1/4	1/2	4/3	7/5	7/6	35/33
Koolmees		1/1		-/2	1/1	2/1	1/-	6/1	5/-	6/2	4/1	2/1	28/10
Boomkruiper										1/-			1/-
Ringmus	-/3				1/-	2/1	1/1	2/-	2/-			16/-	24/5
Groenling	1/-			1/-	4/-		1/1	1/1		1/1	9/-	4/1	22/4
Putter	1/-	8/1	2/2	1/-	4/-			1/-		2/-	1/1	2/1	22/5
Kneu	1/-	8/1	1/1	2/1	3/2	4/1		5/-	4/1	2/-		1/-	31/7
Rietgors	2/1	3/3	2/2	-/3	3/-	9/2	5/8	5/5	8/-	6/3		1/-	44/27
Totaal nieuw/ terug	18/ 10	40/ 19	10/ 15	18/ 18	41/ 22	44/ 21	28/ 17	49/ 28	53/ 18	70/ 24	91/ 31	104/ 24	566/ 247

Afbeelding 5: Maatschappelijk stagiaires Sam (I) en Chris

Nestkastcontroles 2017

Zoals de laatste jaren gebruikelijk, hebben we weer vier nestkastroutes gecontroleerd: 8 nestkasten in het Dijkgatbos die in voorgaande jaren tijdens jeugdactiviteiten zijn gemaakt (eentje is er bij kapwerkzaamheden weg geraakt), 21 aan de Sluitgatweg, 19 bij de voormalige Camping oost van gemaal Leemans en 19 tussen Leemans en de snelweg, respectievelijk de D, S, C en L serie. Bij de C serie bleken in drie kasten nesten aanwezig van “reuzenwespen”, Hoornaars. Kennelijk na het broedseizoen van 2016 door de wespen gemaakt en inmiddels leeg, gelukkig. Ze zijn uiteraard verwijderd, waarbij in één geval bleek, dat de wespen zelfs een gat in de bodem van de kast geknaagd hadden!

In principe ongeveer eenmaal per week wordt gepoogd: het legbegin vast te stellen, geteld hoeveel eitjes er gelegd worden en bepaald hoeveel jongen dat uiteindelijk oplevert. Het werd een heel bijzonder broedseizoen vanaf het moment, dat het eind april een aantal nachten flink gevoren had. Mezen-ouders deden alsof er niets aan de hand was, andere lieten de boel in de steek om niet opnieuw te beginnen. Sommige lieten hun eitjes tijdelijk in de kou, in een aantal gevallen om later weer verder te gaan met broeden, maar in sommige gevallen ook om te ontdekken, dat hun nest “gekraakt” was door een andere mees. Zo zijn er eitjes van Koolmees in het nest van een Pimpelmees terecht gekomen of omgekeerd. In veel broedsels was er (bij het ringen) een verschil van meer dan drie dagen tussen het oudste en het kleinste jong. In het meest bijzondere geval leverde dat 20 eitjes op, waaruit na en veel langere tijd dan de normale broedduur 7 Koolmees pulletjes en 12 Pimpelmees pulletjes zijn uitgevlogen! Als gevolg van deze chaotische situatie was het vrijwel onmogelijk om van vervolgbroedsels (na eerdere mislukking dus) de begindatum vast te stellen. Van de talrijk gevonden tweede broedsels (na eerder geslaagd broedgeval) was dat beter te doen.

Tabel 2: Resultaten nestkastcontroles 2017

Serie	Soort	1 ^e broedsel				2 ^e broedsel			
		Aantal	Eitjes	Jongen	Jongen uit	Aantal	Eitjes	Jongen	Jongen uit
D	Koolmees	6	61	54	54	3	15	12	10
	Pimpelmees	2	25	15	15	-	-	-	-
S	Koolmees	9	72	36	25	3	17	12	12
	Pimpelmees	12	152	130	130	1	7	7	7
C	Koolmees	12	95	74	67	10	58	51	46
	Pimpelmees	6	69	69	62	4	36	25	22
L	Koolmees	12	95	63	62	5	36	23	23
	Pimpelmees	7	82	62	61	2	12	11	11

In totaal zijn er 39 eerste broedsels van Koolmezen geteld en in totaal 323 eitjes, gemiddeld 8,3. Daarvan zijn 208 (gemiddeld 5,3) jongen vliegvlug geworden. Dit grote verschil kan verklaard worden doordat o.a. een 14 legsel verlaten werd en doordat eitjes van voor de koude periode niet verder uitgebroed werden. Dat er vervolgens een record aantal van 21 tweede/vervolg broedsels kwam, moet een teken van een ruim voedselaanbod zijn geweest. Het leverde 126 eitjes (gemiddeld 6,0) en 93 uitgevlogen jongen (gemiddeld 4,4) op.

We stelden 27 eerste broedsels van de Pimpelmees vast met 328 eitjes. Dat is 12,1 gemiddeld. Er vlogen uiteindelijk 276 = gemiddeld 10,2 jongen uit. De 7 tweede broedsels zijn er ook nog wel veel, vergeleken met voorgaande jaren. Van 65 eitjes (gemiddeld 9,3) wisten 40 jongen (gemiddeld 5,7) uit te vliegen.

Opvallend genoeg beginnen de Koolmezen op de Camping en die in het Dijksgatsbos vrijwel elk jaar eerder met eieren leggen dan die op de andere locaties, respectievelijk 6, 6, 11 en 11 april. Ten opzichte van andere plekken in Nederland is dit doorgaans "later dan gemiddeld". Tweemaal zijn er in eerdere jaren (2010, 2014) op 5 april eitjes aangetroffen.

De eerste Pimpelmees eitjes van de C, S en D serie ontlopen elkaar weinig (4, 4, 5 april), die van de L serie zijn weer later, 7 april. Onze vroegste ooit was op 1 april (2014).

Niet eerder heb ik meegemaakt, dat ouders hun eendagskuikens in de steek lieten. Zowel bij een Koolmees als bij een Pimpelmees is dit gebeurd. Dezelfde Koolmees moeder bracht overigens in dezelfde nestkast wel een vervolgbroedsel met succes groot.

Na het ringen van de jongen, op een leeftijd van tenminste 7 dagen, zien we nog maar weinig uitval, zodat je er vanuit kunt gaan, dat het aantal uitgevlogen jongen overeenkomt met het aantal geringde jongen: 302 Koolmezen en 316 Pimpelmezen. Mede dankzij de vele tweede broedsels is dit uitzonderlijk veel voor onze begrippen.

De gegevens zijn, eveneens zoals gebruikelijk, ter beschikking gesteld aan de landelijke NESTKAST werkgroep van Sovon. Eerste berichten uit die hoek duiden ook op uitzonderlijke situaties naar aanleiding van de kou, eind april.

*Afbeelding 6: Broedsel van 7 Koolmees pullen en 12 Pimpelmees pullen!
Nestkast L 10, 22/05/2017 (ringdatum)*

Teken 2017

Inmiddels ook alweer voor het vijfde jaar hebben wij teken verwijderd bij gevangen vogels, deze opgestuurd naar de Universiteit van Utrecht voor determinatie en onderzoek naar pathogenen (ziekteverwekkers). Er zijn vanuit het "Tickbusters" team geen nieuwe gegevens gepubliceerd en wij hebben verder ook geen resultaten van het onderzoek mogen ontvangen.

In de vier voorgaande jaren troffen we respectievelijk 943, 1124, 1681 en 931 teken aan bij de vogels. Dat houdt dus in dat dit jaar een bescheiden aantal teken is gevonden. Het meest opvallende van onze resultaten is, dat er gedurende de warmste maanden van het jaar geen "explosie" van aantallen teken werd geconstateerd. Het is niet uit te sluiten, dat de teken hebben geleden onder de periode van koud weer eind april. De gebruikelijke tweede piek in het jaar, doorgaans in november, is wel terug te vinden. We hebben in deze periode meer Merels gevangen dan gemiddeld en daarbij treffen we vaak de meeste teken aan. In de 5 maal 12 (= 60) maanden van ons onderzoek is er nog geen enkele maand geweest, waarin we geen teken hebben vastgesteld. Vrijwel elk jaar ligt het dieptepunt in januari.

Tabel 3: Aantallen teken per vogelsoort per maand

Eerste getal: aantal vogels met teken / tweede getal: totaal aantal teken

2017 Maand	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Σ
Soort													
Winterkoning				1/1			2/11						3/12
Heggenmus						2/6			1/1				3/7
Roodborst	1/1		1/1			1/2				1/2	1/1		5/7
Blauwborst						1/1							1/1
Groenl. Tapuit					1/2								1/2
Merel	3/8	14/40	6/21	1/7	4/10	2/22	4/38	3/14	2/2	15/32	40/126	19/32	113/352
Zanglijster		1/1			1/7	1/1	1/1	5/14	1/1	3/8	1/1		14/34
Koperwiek		2/3									6/22	1/3	9/28
Braamsluiper						1/1							1/1
Zwartkop				1/2		2/5	1/1						4/8
Bosrietzanger						1/1							1/1
Kl. karekiet						2/2							2/2
Fitis						1/1							1/1
Koolmees		1/7				1/1	5/18		6/9	3/4	5/6	3/3	24/48
Boomkruiper							1/1		1/2				2/3
Vink					1/2								1/2
Groenling										1/1			1/1
Appelvink						2/16							2/16
Los lopend mens				1/1		1/1							1/1
Totaal 2017	4/ 9	18/ 51	7/ 22	4/ 11	7/ 21	18/ 60	14/ 60	8/ 28	11/ 15	24/ 48	53/ 156	23/ 38	191/ 619

Kauwen en Eksters

Dit jaar is er door vakantie in de beste vangtijd voor beide soorten een stuk minder gevangen dan vorig jaar. De geplande vakantie viel ook precies in de periode dat er nog een mogelijkheid was tot het ringen van nestjongen. Helaas hebben we er daar ook minder van kunnen ringen dan vorig jaar. Hopelijk is het voor 2018 anders!

De ringvangsten van Kauw vonden alleen plaats in de maanden april en mei. De Eksters werden gevangen in de maanden april, mei, oktober en december.

Kauw

Het aantal Kauwen kwam dit jaar niet hoger dan 15 in totaal. Hiervan zijn er 6 als nestjongen geringd bij de werkschuur van Staatsbosbeheer. Zoals in voorgaand jaar zijn er ook enkele vangpogingen gedaan op andere locaties. Hierdoor zijn er nog 3 Kauwen voorzien van een kleurring in Kreileroord, 1 aan de Hazewaal in Medemblik en de overige 5 zijn in de achtertuin van de Schepenlaan gevangen. Een terugvangst van een adulte vogel op het nest bij de werkschuur van Staatsbosbeheer leverde eigenlijk de 16de geringde vogel op. Dit betreft een al eerder geringde vogel waarvan de metalen ring is vervangen en een kleurring is toegevoegd.

Ekster

In totaal zijn er 7 Eksters geringd in 2017. Vier daarvan zijn op de Schepenlaan gevangen en de overige drie zijn gevangen in "Mulders" eendenkooi in Hippolytushoef. Dit jaar zijn er geen terugvangsten gedaan op één van deze locaties.

Eerste meldingen

In het tweede jaar van de onderzoeken met weinig nieuw geringde vogels viel op dat er toch een "gevestigde" groep vogels is. Zoals verwacht is ook een groot deel van de gekleurde vogels tot op heden nog niet gezien. Of deze zijn overleden of buiten de "radar" blijft zal de toekomst uitwijzen.

Afbeelding 7: Kauw "E234"

Meldingen Kauw

In het onderzoeksgebied werden 10 gekleurringde kauwen één of meerdere malen afgelezen. Ook werd er een metalen ring afgelezen.

Twee vogels zijn gezien op het schoolplein van SG de Dijk in Medemblik, “E231” is zowel op de ringplek afgelezen als bij het schoolplein. Ook in de tussenliggende wijk is deze waargenomen. In die wijk werd ook “E205” gezien. Deze vogel is later bij de nieuwe moskee is gezien. Rondom de ringplek in Medemblik werden de meeste waarnemingen gedaan.

De vogel “E237”, welke in de achtertuin van Wim de Lange opdook, heeft de grootste afstand afgelegd dit jaar, hemelsbreed niet meer dan een ruime 950 meter!

Één adulte vogel werd afgelezen bij de werkschuur van Staatsbosbeheer. Tweemaal werd “E232” afgelezen vlak bij de ringplek in Kreileroord.

Net zoals vorig jaar al opviel zijn dit jaar alle waarnemingen van “E206” en “E210” altijd samen geweest. Dit versterkt het beeld van dat het een paartje betreft.

Meldingen Ekster

Van de dit jaar geringde Eksters is er geen enkele nog afgelezen. Wel zijn er acht aflezingen van eerder geringde Eksters. Het betreft hier de vaste gasten “00” en “03”. Uit verschillende territoriums doken ze in het begin van het jaar regelmatig op. Later in het jaar zijn er geen waarnemingen bekend. Begin 2018 is “00” alweer opgedoken.

Afbeelding 8: Kauw “E290” Nestjong bij Staatsbosbeheer

Elders geringd en door ons gecontroleerd

Sperwer "1625262", geringd 09 november 2016 als man 1 kj, Schiermonnikoog
Gecontroleerd: 20 februari 2017 als man 2 kj, Leemans, 98 km. Paar dagen later dood gevonden bij Kay in de tuin (gemeld 24/02; tegen glas terras scherm?)

Boerenzwaluw "Arnhem BC 56781", geringd 03 juli 2017 als 1 kj, Laaksum
Gecontroleerd: 11 augustus 2017 als 1 kj, Voorboezem, 26 km

Merel "Arnhem L 486803", geringd 26 oktober 2016 als vrouw 1 kj, Vlieland
Gecontroleerd: 30 oktober 2016 als vrouw volgroeid, Voorboezem, 38 km

Merel "Arnhem L 486829", geringd 26 oktober 2016 als vrouw 1 kj, Vlieland
Gecontroleerd: 30 november 2016 als vrouw 1 kj, Voorboezem, 38 km

Merel "Arnhem L 503707", geringd 8 november 2016 als vrouw 1 kj, Vlieland
Gecontroleerd: 12 november 2016 als vrouw 1 kj, Leemans, 37 km

Merel "Arnhem L 504271", geringd 12 november 2016 als man na 1 kj, Vlieland
Gecontroleerd: 19 december 2016 als man na 1 kj, Leemans, 37 km

Merel "Arnhem L 503660", geringd 8 november 2016 als vrouw 1 kj, Vlieland
Afgelezen met telescoop: 22 januari 2017, als vrouw 2 kj, tuin Hauwertstraat Medemblik, 54 km

Merel "HIDDENSEE NA 191585", *ringgegevens nog niet ontvangen*
Gecontroleerd: 27 november 2017 als vrouw na 1 kj, Leemans

Roodborst "Arnhem BC 81821", geringd 02 augustus 2016 als 1 kj, Eendenkooi Stroeërkoog
Gecontroleerd: 27 maart, 1, 3 april 2017 als 2 kj, 29 mei als vrouw Leemans, 3 km

Roodborst "BRUSSELS 14867895", *ringgegevens nog niet ontvangen*
Gecontroleerd: 21 april 2017 als na 1 kj, Leemans

Cetti's zanger "Arnhem BE 87631", geringd 09 september 2016 als 1 kj, Oostvaardersdijk, Almere
Gecontroleerd: 21 april 2017 als na 1 kj (cloaca man), Leemans, 56 km

Sprinkhaanzanger "Arnhem BE 15630", geringd 17 juli 2016 als 1 kj, Meijendel, Wassenaar
Gecontroleerd: 26 juni 2017 als man na 1 kj, Voorboezem (CES), 98 km

Rietzanger "BRUSSELS 14502806", geringd 30 juli 2016 als 1 kj, Oorderen, Antwerpen (B)
Gecontroleerd: 22 juli 2017 als vrouw na 1 kj, CES, 187 km

Bosrietzanger "Arnhem BE 03055", geringd 26 mei 2017 als na 1 kj, Castricum
Gecontroleerd: 22 juli 2017 als na 1 kj, CES, 49 km

Kleine karekiet "Arnhem BE 51412", geringd 06 augustus 2015 als 1 kj, Elburg (CES?)
Gecontroleerd: 15 mei, 12 juni, 16 juli 2017 als vrouw, Voorboezem (CES), 74 km

Kleine karekiet "BRUSSELS 14034157", geringd 03 augustus 2015 als 1 kj, Bornem
Gecontroleerd: 26 mei 2017 als man na 1 kj, CES, 208 km; eerder 24 juli 2016.

Kleine karekiet "Arnhem BF 34798", geringd 26 augustus 2016 als 1 kj, Weert
Gecontroleerd: 01 augustus 2017, volgroeid, Voorboezem, 191 km

Tuinfluitter "Arnhem V 714458", geringd 31 augustus 2014, Meijendel, Wassenaar
Gecontroleerd: 26 juli 2017 als na 1 kj, Leemans; eerder 10 juli 2016 als man, 99 km.

Zwartkop "Arnhem BF 81136", geringd 19 oktober 2016 als vrouw 1 kj, Vlieland
Gecontroleerd: 19, 23, 27, 30 december 2016 als vrouw 1 kj, Leemans, 37 km

Zwartkop "PARIS 6701985", geringd 22 september 2011 als man na 1 kj, Villefranche, Aquitaine
Gecontroleerd: 15 april 2017 als man, Leemans, 1158 km

Fitis "Arnhem AJD 621", geringd 05 april 2017, Stroeërkoog
Gecontroleerd (door Leon zelf!): 03 juli 2017 als man na 1 kj, rui, Voorboezem

Fitis "BRUSSELS CA 5056", geringd 01 augustus 2015 als 1 kj, Oorderen, Antwerpen
Gecontroleerd: 22 juli 2017 als na 1 kj, CES, 187 km

Pimpelmees "Arnhem AX 87833", geringd 01 november 2014 als 1 kj, Zandvoort
Gecontroleerd: 09 januari 2017, Leemans (voor het laatst feb. 2016, eerder ook in 2015), 73 km

Pimpelmees "Arnhem AX 59622", geringd 23 oktober 2013 als 1 kj, SBB werkschuur
Gecontroleerd: 15 februari 2017 als na 2 kj, Leemans, 3 km (eerder voorjaar 2015)

Pimpelmees "Arnhem BB 49645", geringd 16 mei 2016 als pullus, Beekestijn, Velzen-Zuid
Gecontroleerd: 20 maart 2017 als 2 kj, Leemans, 58 km

Pimpelmees "Arnhem BE 93631", geringd 25 oktober 2016 als 1 kj, SBB werkschuur
Gecontroleerd: 26 mei 2017 als vrouw 2 kj, CES, 1 km

Koolmees "Arnhem V 791147", geringd 30 oktober 2015 als man 1 kj, tuin F. Koning, St.
Maartensvlotbrug
Gecontroleerd: 30 januari, 18 februari, 18 december 2017 als man na 2 kj, Leemans, 26 km (eerder 02/, 03/2016)

Koolmees "Arnhem V 841128", geringd 06 oktober 2016 als man 1 kj, Eendenkooi Stroeërkoog
Gecontroleerd: 21 februari 2017 als man 2 kj, Leemans, 3 km

Koolmees "Arnhem BE 93720", geringd 26 september 2017 als man 1 kj, SBB werkschuur
Gecontroleerd: 10 december 2017 als man 1 kj, Voorboezem

Groenling "BRUSSELS 60V01506", *ringgegevens nog niet ontvangen*
Gecontroleerd: 15 juli 2017 als man, CES

Putter "Arnhem BC 81857", geringd 10 september 2016 als 1 kj, Eendenkooi Stroeërkoog
Gecontroleerd: 05 augustus 2017 als vrouw 2 kj, CES, 3 km

Kneu "BRUSSELS 13490712", geringd 11 oktober 2013 als man na 1 kj, Rijkevorsel
Gecontroleerd: 09 april 2017 als man, Voorboezem, 174 km

Afbeelding 9: Putter

Onze ringen elders

Heggenmus "BC 35048", geringd 4 april 2015 als 2 kj, Leemans

Gecontroleerd: 19 september 2016, Vlieland, 34 km

Heggenmus "BG 64934", geringd 16 augustus 2017 als 1 kj, Voorboezem

Gecontroleerd: 27 september 2017 als 1 kj, SBB werkschuur, 1 km

Heggenmus "BG 64311", geringd 03 maart 2017 als 2 kj, Leemans

Gecontroleerd: 13 oktober 2017, Hoesselt (B, west van Maastricht), 234 km

Roodborst : geringd 13 november 2017, Leemans

Gevonden: 23 december 2017, dood verkeer, op de ringplek

Merel "L 481007", geringd 14 november 2016 als man 1 kj, Leemans

Gevonden: 29 september 2017 als man na 1 kj, door roofvogel, Hosle, west van Oslo (N), 852 km

Merel "L 412892", geringd 18 juni 2016 als vrouw 2 kj, broedvogel CES

Gevonden: ring onder nest Havik, Sluitgatweg, 2 km

Rietzanger "BE 42280", geringd 24 juli 2016 als 1 kj, CES

Gecontroleerd: 15 augustus 2016 als 1 kj, noord van Bordeaux (F), 944 km

Rietzanger "BB 43143", geringd 15 augustus 2013 als 1 kj, Voorboezem

Gecontroleerd: 09 augustus 2016 als na 1 kj, Lier (B), 200 km

Rietzanger "BG 64277", geringd 20 mei 2017 als na 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 22 mei 2017 als man na 1 kj, Makkumer Zuidwaard (Fr), 27 km

Rietzanger "BG 64558", geringd 26 juni 2017 als 1 kj, CES

Gecontroleerd: 07 juli 2017 als 1 kj, Zwanenwater, 25 km, al na 11 dagen!!!

Kleine karekiet "AX 52500", geringd 11 juni 2013 als na 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 19 augustus 2016 als na 1 kj, Lebbeke (B), 222 km

Kleine karekiet "BE 41967" geringd 06 juli 2016 als 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 06 augustus 2016 als 1 kj, Mechelen (B), 213 km

Kleine karekiet "BE 42402", geringd 25 augustus 2016 als 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 14 september 2016 als 1 kj, Berendrecht, Antwerpen (B), 181 km

Kleine karekiet "BE 42354", geringd 13 augustus 2016 als 1 kj, Voorboezem

Gecontroleerd: 06 september 2016 als 1 kj, Sint Amands (B), 214 km

Kleine karekiet "BE 42417", geringd 30 augustus 2016 als 1 kj, Voorboezem

Gecontroleerd: 15 september 2016 als 1 kj, Sint Amands (B), 214 km

Kleine karekiet "BG 64198", geringd 22 mei 2017 als na 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 29 mei 2017 als vrouw na 1 kj, Laaxum (Fr), 27 km

Kleine karekiet "BE 41780", geringd 28 mei 2016 als na 1 kj, CES

Gecontroleerd: 16 juni 2017 als na 1 kj, St. Laureins (B) 211 km

Kleine karekiet "BE 42280", geringd 24 juli 2017 als 1 kj, CES

Gecontroleerd: 07 augustus 2016 als 1 kj, St. Laureins (B) 211 km

Grasmus "BH 15182", geringd 31 augustus 2017 als 1 kj, Voorboezem

Gecontroleerd: 05 september 2017 als 1 kj, Oorderen (B), 187 km

Tuinfluitier "V 914666", geringd 19 juli 2017 als 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 15 augustus 2017 als na 1 kj, Zandvoort, 73 km

Zwartkop "V 824184", geringd 6 juli 2016 als 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 27 september 2016 als man 1 kj, Fort Vert, Nord Pas-de-Calais (F), 304 km

Zwartkop "V 914575", geringd 24 juni 2017 als 1 kj, Leemans

Gecontroleerd: 14 augustus 2017 als man, Castricum, 51 km

Tjiftjaf "AEJ 494", geringd 12 april 2015 als 2 kj, Leemans
 Gecontroleerd: 16 mei 2017 als vrouw na 1 kj, Stroeërkoog, 3 km

Tjiftjaf "AHX 691", geringd 17 september 2017 als 1 kj, Leemans
 Gecontroleerd: 23 september 2017 als 1 kj, Castricum, 51 km

Fitis "AHX 630", geringd 16 juli 2017 als 1 kj, CES
 Gecontroleerd: 29 juli 2017 als 1 kj. , Blégny (B), 255 km

Staartmees "AEJ 439" van 07 februari 2015, "AEJ 690" van 07 september 2015, "AHX 120" van 05 oktober 2016 en "AHX 220" van 17 oktober 2016
 Gecontroleerd: 22 november 2017, tegelijk Stroeërkoog, 3 km

Pimpelmees "BG 64459", geringd 29 mei 2017 als pullus "Camping" Leemans
 Gecontroleerd: 28 oktober 2017 als man 1 kj, St. Maarten, 25 km

Koolmees "V 743570", geringd 25 oktober 2014 als vrouw 1 kj, Schepenlaan, Medemblik
 Gevonden: 30 mei 2017, dood door kat, Bagijnhof, Medemblik, 1km

Koolmees "V 773396", geringd 31 oktober 2014 als man 1 kj, Leemans
 Gecontroleerd: 27 september 2017 als man na 1 kj, SBB werkschuur, 3 km

Koolmees "V 914243", geringd 15 mei 2017 als pul, "Camping" C11
 Gecontroleerd: 29 september 2017 als man 1 kj, SBB werkschuur, 3 km

Koolmees "V 914212", geringd 15 mei 2017 als pul, Leemans L 12
 Gecontroleerd: 26 september 2017 als man 1 kj, SBB werkschuur, 3 km

Koolmees "V 914024", geringd 18 mei 2017 als pul, Sluitgatweg
 Gecontroleerd: 18 oktober 2017 als man 1 kj, Castricum, 50 km

Groenling "V 823921", geringd 28 mei 2016 als man na 2 kj, CES
 Gecontroleerd: 05 april 2017, als man 2 kj, kooi Stroeërkoog, 3 km

Groenling "V 707850", geringd 16 oktober 2013 als man 1 kj, Leemans
 Gecontroleerd: 10 april 2017 als man na 1 kj, Leeuwarden, 61 km

Sijs "BH 15288", geringd 04 november 2017 als man 1 kj, Leemans
 Gecontroleerd: 08 november 2017 als man 1 kj, Schiermonnikoog, 99 km

*Afbeelding 10: Grasmus, onze vroegste ooit: 1 april 2017 (deze foto),
 onze laatste ooit: 1 oktober 2017*

Overzicht geringde vogels 1998-2017

Soort	Totaal 1998 - 2016	Gemiddelde 1998 - 2016	2016	2017
Bergeend <i>Tadorna tadorna</i>	10			
Wilde eend <i>Anas platyrhynchos</i>	1			
Blauwe kiekendief <i>Circus cyaneus</i>	1			
Sperwer <i>Accipiter nisus</i>	26	1.4	3	
Buizerd <i>Buteo buteo</i>	4			
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>	2			
Patrijs <i>Perdix perdix</i>	1			
Fazant <i>Phasianus colchicus</i>	2			
Waterral <i>Rallus aquaticus</i>	3			
Porseleinhoen <i>Porzana porzana</i>	1			
Waterhoen <i>Gallinula chloropus</i>	22	1.2	1	1
Meerkoet <i>Fulica atra</i>	6			
Kleine plevier <i>Charadrius dubius</i>	10			
Bokje <i>Lymnocyptes minimus</i>	15		1	
Watersnip <i>Gallinago gallinago</i>	7			1
Houtsnip <i>Scolopax rusticola</i>	12			
Witgat <i>Tringa ochropus</i>	1			
Kokmeeuw <i>Chrioccephalus ridibundus</i>	18			
Holenduif <i>Columba oenas</i>	4			
Houtduif <i>C. palumbus</i>	4			
Turkse tortel <i>Streptopelia decaocto</i>	22	1.2	2	4
Zomertortel <i>S. turtur</i>	1			1
Koekoek <i>Cuculus canorus</i>	3			
Kerkuil <i>Tyto alba</i>	2			
Ransuil <i>Asio otus</i>	1		1	
IJsvogel <i>Alcedo atthis</i>	107	5.6	14	13
Draaihals <i>Jynx torquilla</i>	11			2
Groene specht <i>Picus viridis</i>	1			
Grote bonte specht <i>Dendropocos major</i>	128	6.7	3	11
Veldleeuwerik <i>Alauda arvensis</i>	3			
Oeverzwaluw <i>Riparia riparia</i>	16			7
Boerenzwaluw <i>Hirundo rustica</i>	1831	96.4	9	36
Huiszwaluw <i>Delichon urbica</i>	63	3.3		
Boompieper <i>Anthus trivialis</i>	29	1.5	1	
Graspieper <i>A. pratensis</i>	37	1.9		
Waterpieper <i>A. spinoletta</i>	14			
Gele kwikstaart <i>Motacilla flava</i>	235	12.4	2	6
Engelse kwikstaart <i>M. flavissima</i>	1			
Grote gele kwikstaart <i>M. cinerea</i>	12		1	
Witte kwikstaart <i>M. alba</i>	1270	66.8	17	116
Rouwkwikstaart <i>M. yarrellii</i>	20	1.1		1
Pestvogel <i>Bombicilla garrulus</i>	10			
Winterkoning <i>Troglodites troglodites</i>	1444	76.0	60	49
Heggenmus <i>Prunella modularis</i>	1670	87.9	83	75
Roodborst <i>Erithacus rubecula</i>	3163	166.5	219	122

Soort	Totaal 1998 - 2016	Gemiddelde 1998 - 2016	2016	2017
Nachtegaal <i>Luscinia megarhynchos</i>	73	3.8	5	4
Blauwborst <i>L. svecica (cyanecula)</i>	281	14.8	17	20
Zwarte roodstaart <i>Phoenicurus ochruros</i>	3			
Gekraagde roodstaart <i>P. phoenicurus</i>	48	2.5	4	
Paap <i>Saxicola rubetra</i>	38	2.0	1	
Roodborsttapuit <i>S. rubicola</i>	86	4.5	10	4
Groenlandse tapuit <i>Oenanthe oenanthe leucorhoa</i>	3			1
Beflijster <i>Turdus torquatus</i>	6		1	1
Merel <i>T. merula</i>	5010	263.7	206	313
Kramsvogel <i>T. pilaris</i>	124	6.5	4	
Zanglijster <i>T. philomelos</i>	951	50.1	44	59
Koperwiek <i>T. iliacus</i>	996	52.4	32	49
Grote lijster <i>T. viscivorus</i>	7			
Cetti's zanger <i>Cettia cetti</i>	1			
Sprinkhaanzanger <i>Locustella naevia</i>	72	3.8	2	1
Snor <i>L. luscinioides</i>	5			1
Rietzanger <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	1652	86.9	97	128
Veldrietzanger <i>A. agricola</i>	2			
Waterrietzanger <i>A. paludicola</i>	3			
Bosrietzanger <i>A. palustris</i>	763	40.2	25	23
Kleine karekiet <i>A. scirpaceus</i>	6294	331.3	175	257
Grote karekiet <i>A. arundinaceus</i>	3			
Spotvogel <i>Hippolais icterina</i>	36	1,9	1	1
Braamsluiper <i>Sylvia curruca</i>	214	11.3	17	23
Grasmus <i>S. communis</i>	697	36.7	31	27
Tuinfluitier <i>S. borin</i>	1000	52.6	43	47
Zwartkop <i>S. atricapilla</i>	4717	248.3	311	225
Fluiter <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	2			
Tjiftjaf <i>P. collybita</i>	1618	85.2	115	80
Bruine boszanger <i>P. fuscatus</i>	1			
Bladkoning <i>P. inornatus</i>	9		3	
Pallas' Boszanger <i>P. proregulus</i>	1		1	
Fitis <i>P. trochilus</i>	3666	192.9	78	40
Goudhaan <i>Regulus regulus</i>	852	44.8	245	23
Vuurgoudhaan <i>R. ignicapillus</i>	442	23.3	39	21
Grauwe vliegenvanger <i>Muscicapa striata</i>	72	3.8		2
Bonte vliegenvanger <i>Ficedula hypoleuca</i>	5			
Baardman <i>Panurus biarmicus</i>	163	8.6	2	3
Staartmees <i>Aegialos caudatus</i>	714	37.6	43	21
Zwarte mees <i>Periparus ater</i>	429	22.6	2	2
Pimpelmees <i>Cyanistes caeruleus</i>	5513	290.2	478	496
Koolmees <i>Parus major</i>	8134	428.1	584	603
Boomkruiper <i>Certhia brachydactyla</i>	123	6.5	4	9
Kortsnavelboomkruiper <i>C. familiaris macrodactyla</i>	1			
Taigaboombkruiper <i>C.f.familiaris</i>	1			

Soort	Totaal 1998 – 2016	Gemiddelde 1998 - 2016	2016	2017
Grauwe klauwier <i>Lanius collurio</i>	3			
Klapekster <i>L. excubitor</i>	1			
Roodkopklauwier <i>L. senator</i>	1			
Gaai <i>Garrulus glandarius</i>	38	2.0	1	
Ekster <i>Pica pica</i>	36	1.9	8	4
Kauw <i>Coloeus monedula spermologus</i>	91	4.8	31	9
Spreeuw <i>Sturnus vulgaris</i>	611	32.2	2	5
Huisemus <i>Passer domesticus</i>	183	9.6		17
Ringmus <i>P. montanus</i>	925	48.7	56	51
Vink <i>Fringilla coelebs</i>	1684	88.6	110	97
Keep <i>F. montifringilla</i>	96	5.1		1
Groenling <i>Chloris chloris</i>	834	43.9	76	60
Putter <i>Carduelis carduelis</i>	259	13.6	14	42
Sijs <i>Spinus spinus</i>	617	32.4	7	73
Kneu <i>Linaria cannabina</i>	267	14.1	49	37
Barmsijs <i>Acanthis flammea / cabaret</i>	26	1.4		1
Kleine barmsijs <i>A. cabaret</i>	56	2.9	1	4
Grote barmsijs <i>A. flammea</i>	299	15.7	2	8
Kruisbek <i>Loxia curvirostra</i>				
Goudvink <i>Pyrrhula pyrrhula europoae</i>	7			
Noordse goudvink <i>P.p. pyrrhula</i>	11		1	
Roodmus <i>Carpodacus erythrinus</i>	2			
Appelvink <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	155	8.2	7	16
IJsgors <i>Calcarius lapponicus</i>	1			
Geelgors <i>Emberiza citrinella</i>	1			
Rietgors <i>E. schoeniclus</i>	2059	108.4	56	84
Totaal	63.240	3328	3453	3439

Afbeelding 11: Draaihals, twee geringd dit jaar

Dankwoord

Al twintig jaar zijn we welkom in de terreinen van Staatsbosbeheer beheereenheid De Kop en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier om ons ringonderzoek te mogen uitvoeren.

Uiteraard kunnen deze organisaties ook dankbaar gebruik maken van de gegevens die wij verzamelen ten behoeve van hun beheer. Wij zijn hen zeer erkentelijk voor hun vertrouwen.

Tevens danken wij SBB voor het onderhoud dat zij aan de door ons gebruikte terreinen uitvoert. Ook hier is weer sprake van een wisselwerking: vader van den Berg en maatschappelijk stagiaires van SG De Dijk Sam en Chris hebben samen met respectievelijk Klaas en Bert een deel van het onderhoud voor hun rekening genomen.

Bij het ringwerk hebben Leon Kelder, Bram Laan, Marco Vos, Annemieke Vredegoor en Jeroen van Assema mee geholpen. Voor Maurice Knijnsberg was dit tegelijkertijd een stage om zelf een ringmachtiging te kunnen behalen.

Bram en Marcel Laan, Henk van Doorn, vader Winters en Chris en Sam (als blijk van dank voor de stage) hebben een donatie gedaan in de vorm van vogelvoer.

Dankzij vader Winters is onze geluidsapparatuur aangepast aan de nieuwe MP-3's.

Enkele aflezers van kleurringen worden bedankt voor het doorgeven van de aflezingen, zij ontvangen dan ook alle keren een lifelist van de door hun afgelezen vogels.

Alle genoemde mensen worden hartelijk bedankt voor hun bijdrage aan het ringonderzoek.

Mocht iemand ergens een ring aantreffen, gelieve deze te melden via www.vogeltrekstation.nl.

Afgelezen gele kleurringen bij Kauwen of Eksters mogen rechtstreeks gemeld worden aan Klaas.

Bert Winters (ringer 950)
Hauwertstraat 6
1671 EV Medemblik
Mail: ac.winters@quicknet.nl

Klaas van den Berg (ringer L50)
Schepenlaan 6
1671 TA Medemblik
Mail: vandenbergh.klaas@gmail.com